

URTX

T

IMOTEU POMÉS, FOTÒGRAF

**Jaume Espinagosa Marsà i Gener
Gonzalvo Bou**

TIMOTEU POMÉS, FOTÒGRAF

Jaume Espinagosa Marsà

Director del Museu Comarcal de l'Urgell

Gener Gonzalvo Bou

Director de l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrrrega

Notes introductòries

Des que *El Diario de Barcelona* va donar la notícia de l'invent del daguerreotip, el 26 de gener de 1839, a càrrec dels francesos Louis Jacques Mandé Daguerre i Nicéphore Niépce (mort el 1833),¹ la difusió i el progrés de la fotografia fou imparable. En menys d'un segle esdevindria una activitat quotidiana i a l'abast de qualsevulla economia de les classes burgeses europees. Els fotògrafs afeccionats van veure potenciada la seva afecció a captar imatge quan George Eastman va comercialitzar, el 1888, una nova màquina de fotografar que ell mateix havia dissenyat, era la Kodac número 1.²

El 1880, sortia publicada la primera fotografia coneguda de Tàrrrega al llibre de Josep Pleyan *Àlbum històric, pintoresch y monumental de Lleyda y sa provincia*. Era una vista general de la vila des dels horts que hi havia entre el raval de Sant Agustí i la carretera de Verdú. El 1885 podem datar la primera fotografia, d'autor conegut, fins ara, de l'aleshores novella ciutat, la signava J. Sagristà i representava uns exercicis de pràctica d'apagament de focs per parts dels bombers targarins, en unes cases de l'avinguda de Catalunya.

En el decurs del primer terç del segle XX, la fotografia s'havia popularitzat definitivament a Catalunya, s'editaren tretze revistes diferents de fotografia, algunes, però, varen desaparèixer ràpidament. Tot amb tot, el *Butlletí de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya*, creat el 1925, ha perdurat fins avui dia.³

Quan als anys trenta Timoteu Pomés ja era un fotògraf amateur amb molta experiència, "[...] la fotografia es revelava com el medi més idoni i directe per expressar el temps de la nova era"⁴, tal com va escriure Walter Benjamin.

Nogensmenys, ja des de 1925, les antigues i grandioses càmeres fotogràfiques de plaques

donaven pas a les càmeres de dimensions molt més petites i lleugeres, de les quals la llegendària *Leica* en seria el model a imitar.

A partir d'aquell moment, com explica Joan Fontcuberta: "El reporter s'allibera del trípod i estava en condicions d'actuar en qualsevol situació. El vell reportatge estàtic es veia superat per una nova fotografia que s'havia convertit en una extensió de l'ull. Es podia congelar el moviment o copsar les expressions fugisseres: neix la instantània i el mite del fotògraf invisible, capaç de passar desapercebut i no afectar el semblant dels fets".⁵

A les dècades dels anys vint i trenta del segle passat, la taca d'oli del progrés i l'expansió de la fotografia, també havia arribat a les nostres contrades i era una pràctica comuna en diversos sectors de la població amb inquietuds culturals.

Així, les imatges de la Tàrrrega noucentista ens han arribat gràcies a l'ull públic de fotògrafs com: Lluís Sarret, Salvador Albareda Flaquer, Antón Burgués Parareda, Tomàs Briansó, Miquel Martí Florensa, Gumersindo Pascual, Timoteu Pomés, Lladó, Mateo, J. Sagarra, les col·leccions de postals editades per la llibreria Güell i signades per Àngel Toldrà Viazó, L. Roisín i Thomas i pels reporters gràfics dels setmanaris *Crònica Targarina* i *Acció Comarcal*.

Notes biogràfiques

Timoteu Pomés i Figueras va nàixer a la ciutat de Tàrrrega l'any 1913. Amb els seus pares i família (tots nascuts també a Tàrrrega), tenien el domicili al carrer de la Font, al nucli antic targarí. El seu pare era ferrer, i tenia un taller on fonamentalment començaren a fabricar les ballestes dels primers automòbils que hi hagueren a Tàrrrega.

En Timoteu va estudiar les primeres lletres i el batxillerat en una escola privada que portava endavant el professor Plassa. Un cop acabats els estudis, Pomés s'incorporà al taller del seu pare, on va aprendre el mateix ofici patern. Igualment, la família es traslladà a viure en un segon pis d'una casa al carrer del Carme o Cervera, en l'immoble on ara està situada la pastisseria de Cal Pio.

Durant els anys de joventut, Timoteu Pomés tenia dues passions: la fotografia i l'excursionisme. Fou el primer targarí a posseir una esplèndida màquina de retratar alemanya, la *Leika*, la primera al mercat a poder utilitzar els carrets fotogràfics.

Així, Timoteu Pomés, durant la dècada dels anys 30, s'afegí a retratar múltiples aspectes de la vida quotidiana i dels monuments i edificis de la Tàrrrega d'aquella època, essent, doncs, un testimoni valuósíssim per a nosaltres.

En el camp de l'excursionisme, Timoteu Pomés fou un dels fundadors del grup excursionista targarí "Ara o Mai", pioners a la nostra ciutat. Els seus companys d'excursió (bàsicament es realitzaven sortides al Montsec i al Pirineus lleidatà) foren Manel Salas Amargós, Francesc Puiggené i Riera, un germà del pintor Martí, el Sr. Marsol, el Sr. Escursol, i Miquel Alterachs, entre d'altres. Precisament, en Timoteu Pomés era el reporter gràfic dels excursionistes (que després es fusionaren amb d'altres esportistes, fundant l'"Agrupació Deportiva Targarina"), i d'aquelles experiències ens ha restat un preciós àlbum amb excursions del Grup, ara feliçment conservat a l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrrrega.

Timoteu Pomés era també afeccionat al cinema i tenia una màquina de filmar amb la qual feia pel·lícules-reportatge de petit format, com una nevada al Parc de Sant Eloi, o bé cintes muntanyenques.

La guerra civil de 1936 acabà amb moltes activitats, entre elles la del grup excursionista esmentat. Timoteu Pomés fou enrolat als tallers de maquinària de guerra de Cal Trepat, a Tàrrrega mateix. A causa dels bombardeigs, el taller de guerra targarí fou traslladat a Granollers, al Vallès. Aquesta és la causa del

definitiu allunyament de Timoteu Pomés de la seva ciutat natal. A Granollers va conèixer la que havia d'ésser la seva muller, d'arrels del poble del Talladell: Sra. Carme Puiggené, amb qui es casà l'any 1948. Més endavant, la seva fàbrica de productes d'acer es traslladà a l'Hospitalet, i la família passà a residir a l'Eixample de Barcelona. Actualment, Timoteu Pomés viu retirat a Granollers, encara que no s'oblida de fer viatges a la seva ciutat natal urgellenca.

El material que presentem aquí és una petita mostra de la producció fotogràfica de Timoteu Pomés. Com dèiem abans, la guerra espatllà moltes coses, i entre d'altres, es perdé una part de la producció del nostre fotògraf.

**1-Timoteu Pomés,
amb la seva màquina
de filmar, anys trenta**
(Col·lecció de l'autor)

Notes

¹ LÓPEZ MONDÉJAR, PÚBLIO: *Historia de la fotografía en España*, Barcelona, 1997, Lunwerg Editores, ps. 12 i 13. També podeu consultar NARANJO, Juan; Joan Fontcuberta; Pere Formiguera; Laura Terré Alonso i David Balcells: *Introducció de la fotografia a Catalunya*, Barcelona, 2000, Lunwerg

Editores i Museu Nacional d'Art de Catalunya, p. 12.

² *Introducció a la història de la fotografia... op. cit.* p. 29.

³ *Ibid.* p. 82.

⁴ *Ibid.* p. 84.

⁵ *Ibid.* p. 87.

**2- Vista parcial de
Tàrrega amb
l'església parroquial
al fons, des dels horts
del Reguer**

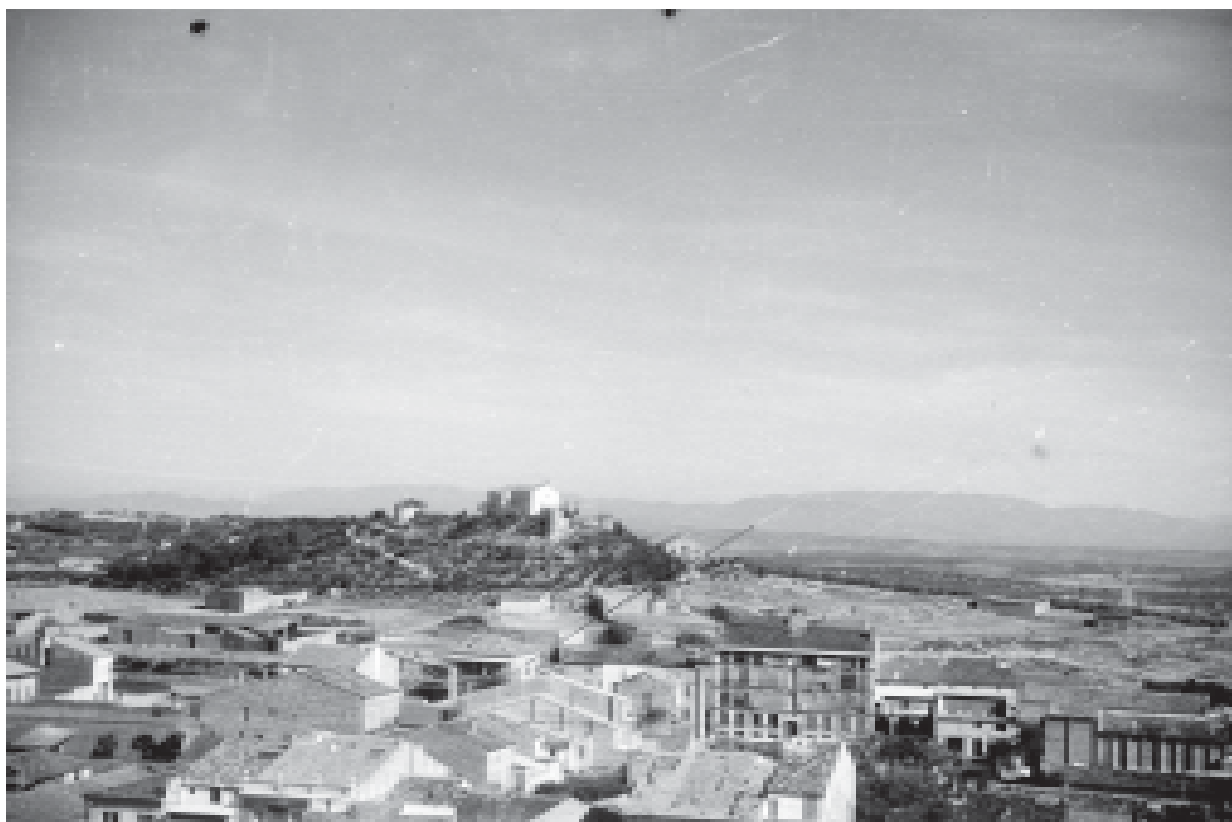
(Arxiu Històric
Comarcal de Tàrrega.
Des d'ara, ACTA)

3- Vista de teulades i al fons la farinera Balcells. (ACTA)

4- Vista parcial de la ciutat, amb la serra i l'ermita de Sant Eloi al fons. (ACTA)

5- Vista del carrer del Carme i el Pati, des del campanar. (ACTA)

6- Vista del campanar d'espadanya de l'església de la Mercè i l'antic col·legi Sant Josep. (ACTA)

7- Vista del pont sobre el Reguer i la carretera de Tarragona. (ACTA)

8- Vista de la carretera de Sant Martí al seu pas per la muralla del Reguer. (ACTA)

9- Vista de l'estació del ferrocarril del Nord. (ACTA)

10- Vista nocturna del carrer de Sant Pelegrí, des del Pati. (ACTA)

11- Vista nocturna de l'avinguda de Catalunya. (ACTA)

12- Vista d'un dels pavellons militars al Pati. (ACTA)

13- Vista de l'església del Carme, des del Pati. (ACTA)

14- El Pati i el començament del carrer de Mestre Güell. (ACTA)

15- El centre del Pati. (ACTA)

16- Imatge insòlita del campanar parroquial. (ACTA)

17- Jardins del Pati o plaça del Carme. (ACTA)

18- Per damunt de les teulades, destaquen el campanar i el cimbori parroquials. (ACTA)

19- La plaça Major, des de les alçàries del campanar.

Observeu dos dels apòstols gòtics que coronaven la façana de l'església. (ACTA)

20- Façana renaixentista de la paeria, a la plaça de la República o plaça Major. (ACTA)

21- El carrer de l'Hospital, amb l'edifici de l'hospital del segle XVIII. (ACTA)

22- Els porxos i la plaça medieval de Sant Antoni. (ACTA)

23- Carrer de la pujada al Castell, amb la serra de Sant Eloi al fons. (ACTA)

24- Carro carregat de garbes damunt el pont del Reguer a la carretera de Verdú. (ACTA)

25- Pagesos tornant de la feina amb el carro. (ACTA)

26- El carrer de Sant Joan al nucli antic de la ciutat. (ACTA)

27- Edifici modernista de la farinera Balcells, construïda a començaments dels anys vint. (ACTA)

28- La carretera de Madrid a Barcelona, amb la fàbrica de maquinària agrícola Trepat a l'esquerra.
Entre 1933 i 1936 es construïren tretze de les dinou naus. (ACTA)

29- El carrer de Cervera, en un dilluns de mercat. (ACTA)

30- El mercat del dilluns a la plaça Major. (ACTA)

31- Parades de fruites i verdures al carrer del Carme o Cervera. (ACTA)

32-Automobilista davant l'edifici modernista de l'Aliança. A l'avinguda de Catalunya. (ACTA)

33- Vista parcial de la façana del Banc Comercial de Barcelona, a l'avinguda de Catalunya. Instal·lat a Tàrraga l'any 1931. (ACTA)

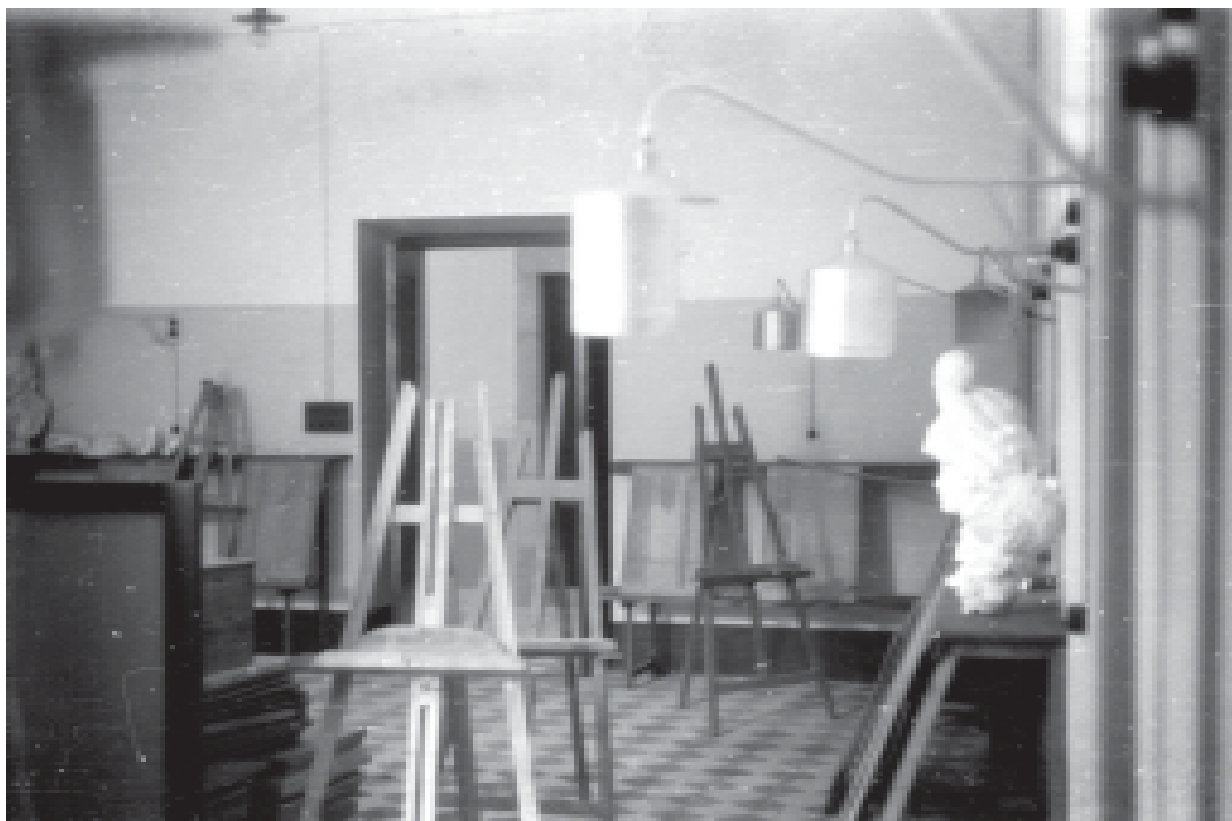
34- La carretera de Madrid a Barcelona al seu pas pel centre de la ciutat. (ACTA)

35- Claustre de l'Escola Pia. Els pares escolapis s'instal·laren a Tàrraga l'any 1884. (ACTA)

36- Aula de l'Escola d'Arts i Oficis de Tàrraga.

Aquest centre d'ensenyament fou inaugurat el mes de gener de 1934. (ACTA)

37- Vista de la serra de Sant Eloi.

L'any 1913, l'Associació dels Amics de l'Arbre de Tàrraga endegà la seva urbanització. (ACTA)

38- Parc de Sant Eloi.

Imatge de la Font commemorativa del XIII Congrés Agrícola Catalano-balear (ACTA)

39- Els jardins del parc de Sant Eloi ja eren una realitat als anys trenta. (ACTA)

